

Paraules de cloenda del president de l'Institut d'Estudis Catalans

Quan la genètica ni tan sols tenia una assignatura a la universitat, Antoni Prevosti volia dedicar-s'hi. Amb la perseverança que sempre va defensar per ser un bon científic, Prevosti va aconseguir el seu objectiu i es convertí en un investigador i docent actiu fins al final de la seva vida, fent honor al càrrec de catedràtic emèrit de genètica a la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona.

La seva llarga carrera com a investigador i professor queda palesa amb l'escola d'investigadors en genètica que ell va formar. Va ser pioner en la genètica de poblacions naturals a l'Estat espanyol, així com un estudiós notable de l'evolució.

Cap d'aquestes fites no va ser fàcil. Nascut a Barcelona el 15 de febrer del 1919, es llicencià en ciències, secció Naturals, per la Universitat de Barcelona, amb premi extraordinari el 1942. Es va doctorar a la Universitat de Madrid el 1948. Però com ell mateix va explicar, «El meu director de tesi va ser el doctor Alcobé. Ell promovia la genètica i en donava un curs a Madrid. Jo li vaig dir que m'interessava dedicar-m'hi, però, molt amablement, em va dir que ell no era genetista i que no creia que es pogués fer responsable correctament de la direcció d'una tesi sobre aquest tema». Així va ser com, acceptant una de les propostes del citat doctor Santiago Alcobé Noguer, catedràtic d'antropologia de la Universitat de Barcelona, va posar-se a estudiar l'alçada dels nens i nenes en edat escolar comparant dues classes socials. «Vaig anar a escoles municipals a prendre dades i després a escoles privades», havia explicat. En aquests centres va estudiar una mostra de 723 nenes i 726 nens de classe de renda baixa i 751 nens de classe benestant. La tesi es va titular «Estudio del crecimiento en escolares barceloneses» i va ser publicada el 1949 a *Trabajos del Instituto Bernardino de Sahagún* (VIII, Antropología) del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC).

La negativa sincera d'Alcobé davant la possible tesi sobre genètica no el va desencoratjar. Ja a Barcelona, mentre feia la tesi, havia pogut assistir a un curs amb el

professor Corrado Gini, sobre nous enfocaments de l'estadística. Això va fer que, poc després de doctorar-se, fes una estada de tres mesos a l'Istituto di Scienze Statistiche e Demografiche de Roma amb el professor Corrado Gini per ampliar els seus coneixements en aquest camp. L'estada a Roma el va portar fins a Ramon Margalef i aquest el va posar en contacte amb investigadors de l'Istituto Italiano di Idrobiologia, de Pallanza, on durant l'estiu del 1949 va fer una estada sota la direcció del professor Adriano Buzzati-Traverso. Amb ell va aprendre les tècniques de cultiu de *Drosophila*, alguns aspectes bàsics de la taxonomia del gènere i, sobretot, les tècniques d'extracció i tinció dels cromosomes politènics de les glàndules salivals de les larves, les quals van resultar decisives en els estudis de genètica evolutiva que duria a terme posteriorment.

Tot aquest bagatge el va poder posar en pràctica a l'Institute of Animal Genetics de la Universitat d'Edimburg, on va passar dos anys —gràcies a una beca del CSIC (1953)— estudiant els efectes genètics de la selecció artificial en la longitud del tòrax i de l'ala de *Drosophila melanogaster*, estudis que li van permetre aprofundir els seus coneixements de genètica quantitativa.

La seva activitat al CSIC havia començat molt abans, el 1942. Primer va treballar-hi com a becari a l'Instituto Bernardino de Sahagún de Antropología y Etnología (1942-1945); després va ser col·laborador interí del mateix institut (1945-1951), i més tard, col·laborador científic per oposició del Centre de Genètica Animal i Humana de Barcelona (1951-1956). Des del 1956 i fins al 1963 fou investigador científic per oposició d'aquest centre, i en el període 1963-1968 fou investigador científic supernumerari i després professor d'investigació.

La seva tasca docent a la Universitat de Barcelona va ser molt intensa. Immediatament després de llicenciar-se ja va impartir classes pràctiques de biologia general i d'antropologia des del curs 1943-1944 fins a l'any 1951; el 1955 fou nomenat professor encarregat del curs de genètica. Aquest curs va tenir un significat molt especial, ja que era la primera vegada que s'impartia la genètica com a assignatura en tot l'Estat. Va exercir en aquesta posició fins al 1959, quan va ser nomenat encarregat de la càtedra de genètica. El 1963 va guanyar per oposició la plaça de catedràtic de genètica. Va impartir l'assignatura de biologia general (1963-1969), la de genètica (1955-1986), la d'evolució (1962-1986) i tres cursos de doctorat entre el 1986 i el 1992 (Citogenètica i evolució, Teories de l'evolució i sexualitat, i Recombinació genètica i evolució).

Un científic tan distingit havia de tenir un lloc a l'acadèmia nacional. Fou així que l'Institut d'Estudis Catalans, en sessió plenària tinguda el dia 17 de febrer de 1978, acordà, a proposta de la Secció de Ciències, després Secció de Ciències Biològiques, designar Antoni Prevosti i Pelegrín membre de genètica de la dita secció. Prengué part de la nòmina de membres numeraris de l'Institut fins al moment del seu traspàs.

Va dirigir vint-i-tres tesis doctorals i divuit tesines de llicenciatura. En la seva recerca destaquen el estudis sobre la base genètica dels caràcters quantitatius i les anàlisis del polimorfisme cromosòmic per inversions a l'espècie *Drosophila subobscura*, les quals han permès demostrar el caràcter adaptatiu d'aquest polimorfisme i analitzar la velocitat i el caràcter a vegades predictable dels canvis microevolutius. El 1989 la Generalitat de Catalunya li concedí la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic, i el 1994 l'Ajuntament de Barcelona li concedí la medalla al mèrit científic de la ciutat, en la categoria d'or.

El professor Prevosti fou també president de la Sociedad Española de Genética, i va dirigir la revista *Genética Ibérica*, publicació clau en la difusió dels coneixements genètics al nostre país entre les dècades dels cinquanta i els setanta.

Com a professor d'investigació supernumerari al CSIC, treballà en antropologia física, especialment en el desenvolupament infantil. Fou membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i membre supernumerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya. Publicà prop de tres-cents articles sobre temes de la seva especialitat i prengué part del consell de redacció de diverses revistes nacionals i internacionals.

Antoni Prevosti i Pelegrín morí a Barcelona, la ciutat que el va veure néixer, l'1 de setembre de 2011, deixant enrere una tasca científica molt honorable que l'Institut d'Estudis Catalans agrairà i reconeixerà sempre.

SALVADOR GINER DE SAN JULIÁN
President de l'Institut d'Estudis Catalans